

URZĄD MARSZAŁKOWKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

*Przestrzenne zobrazowanie
nasilenia problemów społecznych
w woj. świętokrzyskim*

*Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Kielce 2012 r.*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centrum
Rozwoju
Zasobów
Ludzkich

OBSERWATORIUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Obserwatorium Integracji Społecznej powstało w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wstęp

Przestrzenne zobrazowanie nasilenia problemów społecznych zostało opracowane przez zespół Obserwatorium Integracji Społecznej, funkcjonujący w strukturach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach. Opracowanie jest próbą zidentyfikowania negatywnych zjawisk społecznych zachodzących na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz ukazania bazy instytucjonalnej jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Jedną z podstawowych funkcji Obserwatorium Integracji Społecznej jest *funkcja informacyjna* w ramach której OIS zobowiązany jest do stworzenia bazy danych o podmiotach pomocy i integracji społecznej. W ramach tego zadania OIS'y mogą zbierać informacje o wszystkich podmiotach działających na rzecz pomocy i integracji społecznej w województwie. Należą do nich zarówno wszelkie jednostki organizacyjne i placówki publicznego systemu pomocy społecznej – na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim – jak również podmioty niepubliczne – prywatne, pozarządowe, wyznaniowe – wykonujące na zlecenie podmiotów publicznych, ustawowe zadania z zakresu pomocy i społecznej, bądź prowadzące własną działalność w tym obszarze. Sporządzenie katalogu takich podmiotów, z uwzględnieniem zakresu i skali ich działań, jest drugim, po określeniu przyczyn i rozmiaru kluczowych problemów społecznych. Dlatego w niniejszym opracowaniu zostaną przedstawione zarówno najczęściej występujące problemy społeczne w województwie oraz instytucje przeciwdziałające tym problemom.

Zaprezentowanie danych w formie graficznej pozwoli lepiej zobrazować występujące problemy w poszczególnych powiatach i gminach województwa świętokrzyskiego.

Należy nadmienić, że po raz pierwszy, za pomocą tej metody, problemy społeczne zostały przedstawione w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej już w 1895 roku. Pionierem tej metody w Polsce jest dr hab. prof. nadzw. Krzysztof Czekał z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej.

Dane zaprezentowane w niniejszej publikacji w głównej mierze pochodzą z własnych badań prowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, jak również z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2011 rok, oraz z danych Głównego Urzędu Statystycznego, a także innych instytucji zajmujących się szeroko rozumianą polityką i integracją społeczną.

Instytucje Pomocy Społecznej

ROPS, PCPR, MOPR, MOPS, MGOPS, GOPS

★ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

◇ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

● Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

● Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

● Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

● Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zgodnie z *ustawą o pomocy społecznej* w Polsce realizacją zadań z obszaru polityki/pomocy społecznej w głównej mierze zajmują się samorządy, które to z kolei powołują jednostki organizacyjne realizujące przedmiotowe zadania, i tak:

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje zadania województwa,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania powiatu,

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje zadania gminy i powiatu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania samorządu gminy.

Obecnie na obszarze regionu funkcjonuje: 1 ROPS (w strukturze Urzędu Marszałkowskiego), 13 PCPR'ów, 1 MOPR, 5 MOPS'ów, 21 MGOPS'ów, 75 GOPS'ów.

CIS, KIS, WTZ, ZAZ

- Warsztaty Terapii Zajęciowej
- Centrum Integracji Społecznej
- Klub Integracji Społecznej
- Zakład Aktywności Zawodowej

Na obszarze województwa świętokrzyskiego obecnie funkcjonuje: 5 Centrów Integracji Społecznej, 3 Kluby Integracji Społecznej, 25 Warsztatów Terapii Zajęciowej, 2 Zakłady Aktywności Zajęciowej.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych
- Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku
- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie
- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych fizycznie

Domy pomocy społecznej świadczą, na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb.

Domy, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na domy dla:

- Osób w podeszłym wieku
- Osób przewlekle somatycznie chorych
- Osób przewlekle psychicznie chorych

- Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie
- Osób niepełnosprawnych fizycznie

Z danych zgromadzonych na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej na 2012 rok wynika, iż w województwie świętokrzyskim funkcjonują 34 domy pomocy społecznej o zasięgu powiatowym (w tym dwa niepubliczne) z czego 7 dla osób przewlekle somatycznie chorych, 6 dla osób w podeszłym wieku, 1 dla niepełnosprawnych fizycznie, 12 dla przewlekle psychicznie chorych oraz 8 dla niepełnosprawnych intelektualnie.

ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

- ŚDS dla osób przewlekle psychicznie chorych
- ŚDS dla osób wskazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych
- ŚDS dla osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie
- ŚDS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie
- ŚDS dla osób przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych

Podobnie jak w przypadku Domów Pomocy Społecznej baza Środowiskowych Domów Samopomocy została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej na 2012 rok. W regionie funkcjonuje 31 ŚDS'ów największą grupę stanowią ŚDS'y które swoje działania kierują do osób przewlekle chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie – tego typu placówek jest 20.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na poniższej mapie zostały zaznaczone te gminy w których siedzibę mają organizacje pozarządowe, które w 2012 roku realizowały zadania zlecone przez samorząd województwa z obszaru pomocy społecznej.

- Organizacje pozarządowe które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy
- Organizacje pozarządowe które realizowały zadania z zakresu pomocy społecznej
- Organizacje pozarządowe które realizowały zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

WYBRANE PROBLEMY SPOŁECZNE

UDZIAŁ OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH, KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓLEM

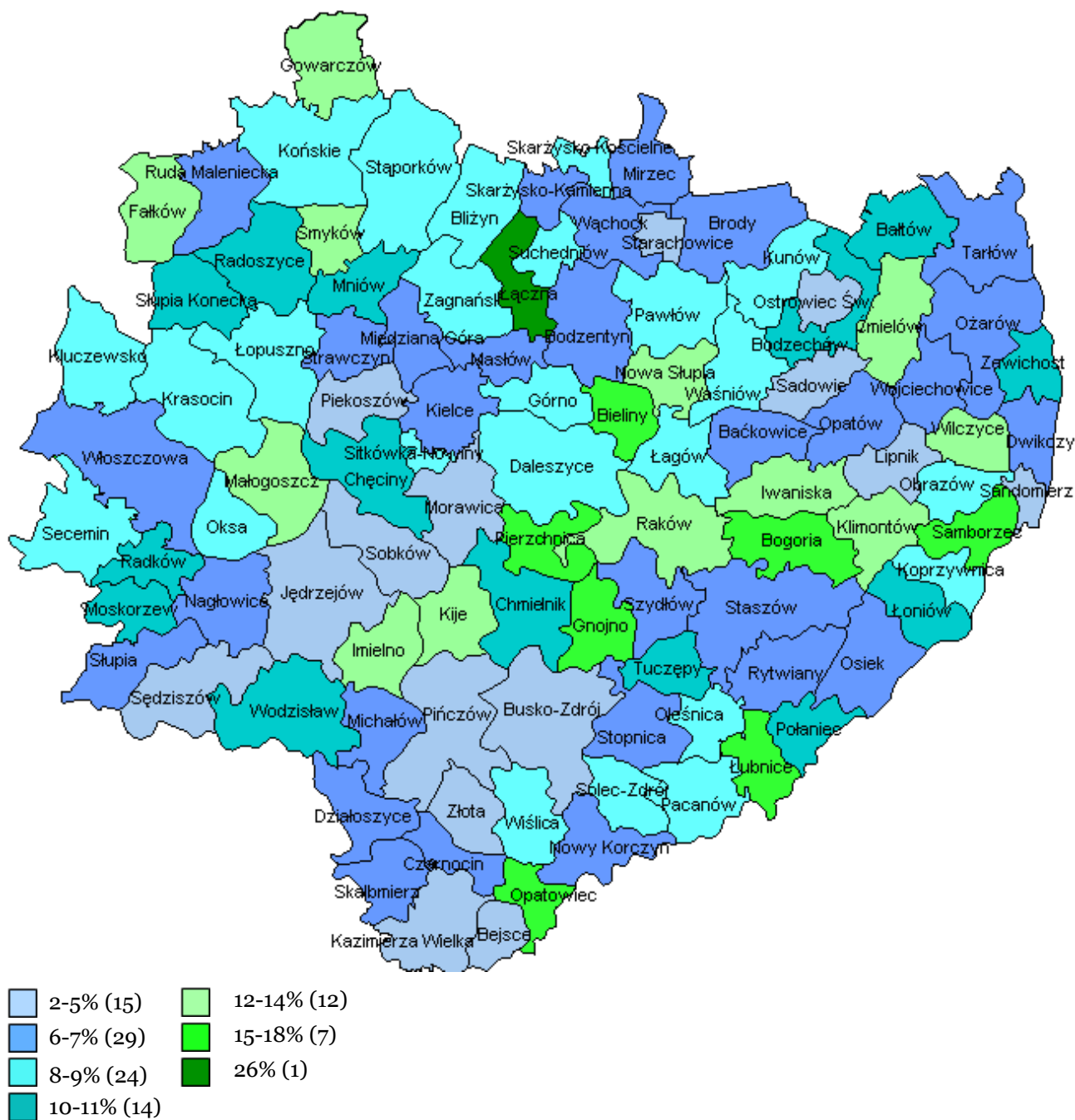

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności jest w gminie Dwikozy, taką pomoc otrzymuje tam 44% mieszkańców. Najmniej osób korzystających z tej formy pomocy jest w Sandomierzu od 4%.

¹ (...) liczba gmin

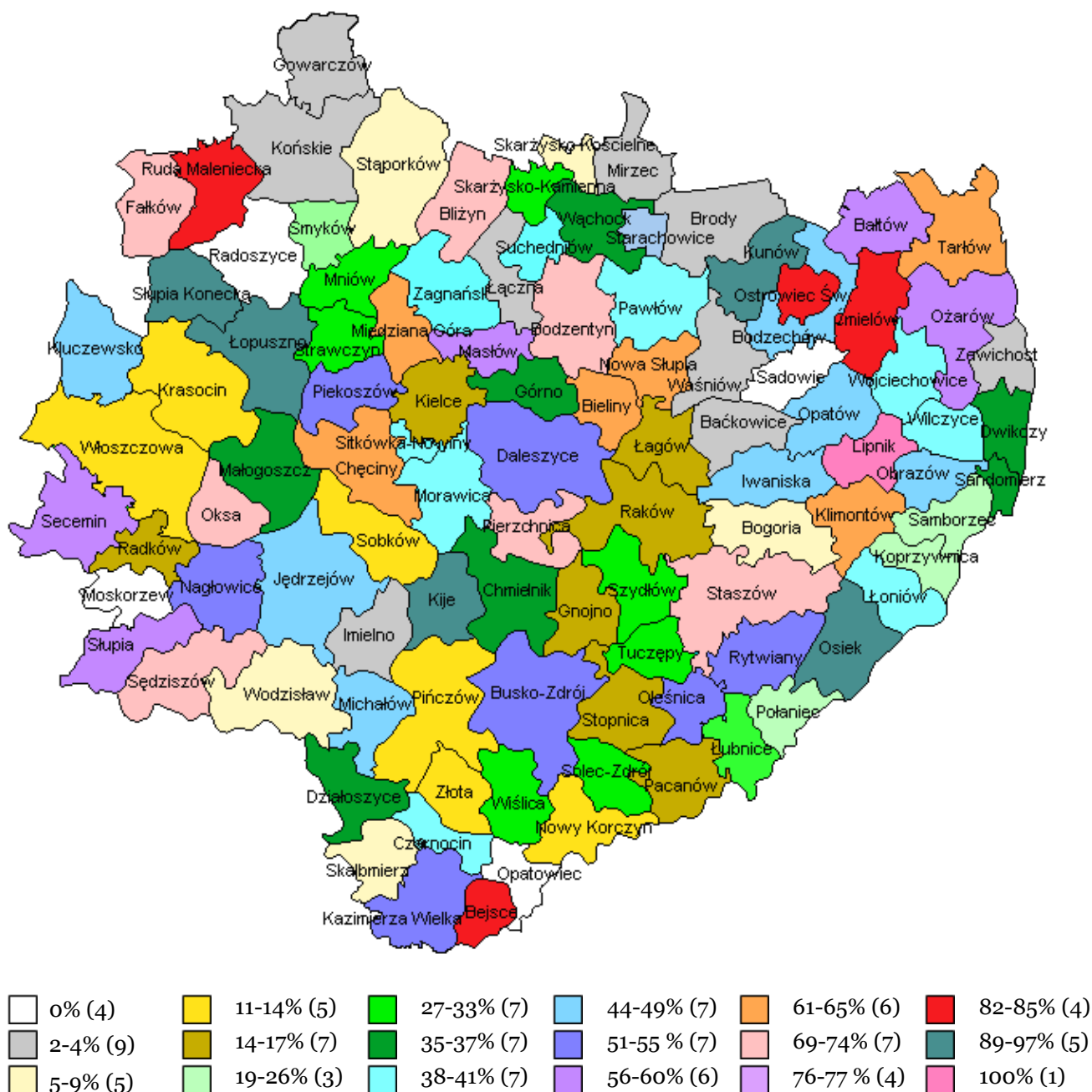
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA W STOSUNKU DO OGÓLNEJ LICZBY MIESZKAŃCÓW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

Z danych opracowanych na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wynika, iż gminą w której najwięcej mieszkańców otrzymuje pomoc w stosunku do ogólnej liczby jej mieszkańców jest Łączna. Pomoc otrzymuje tam co czwarty mieszkaniec. W województwie świętokrzyskim największą liczbę gmin stanowią te w których pomoc społeczną otrzymują 6-7 % mieszkańców

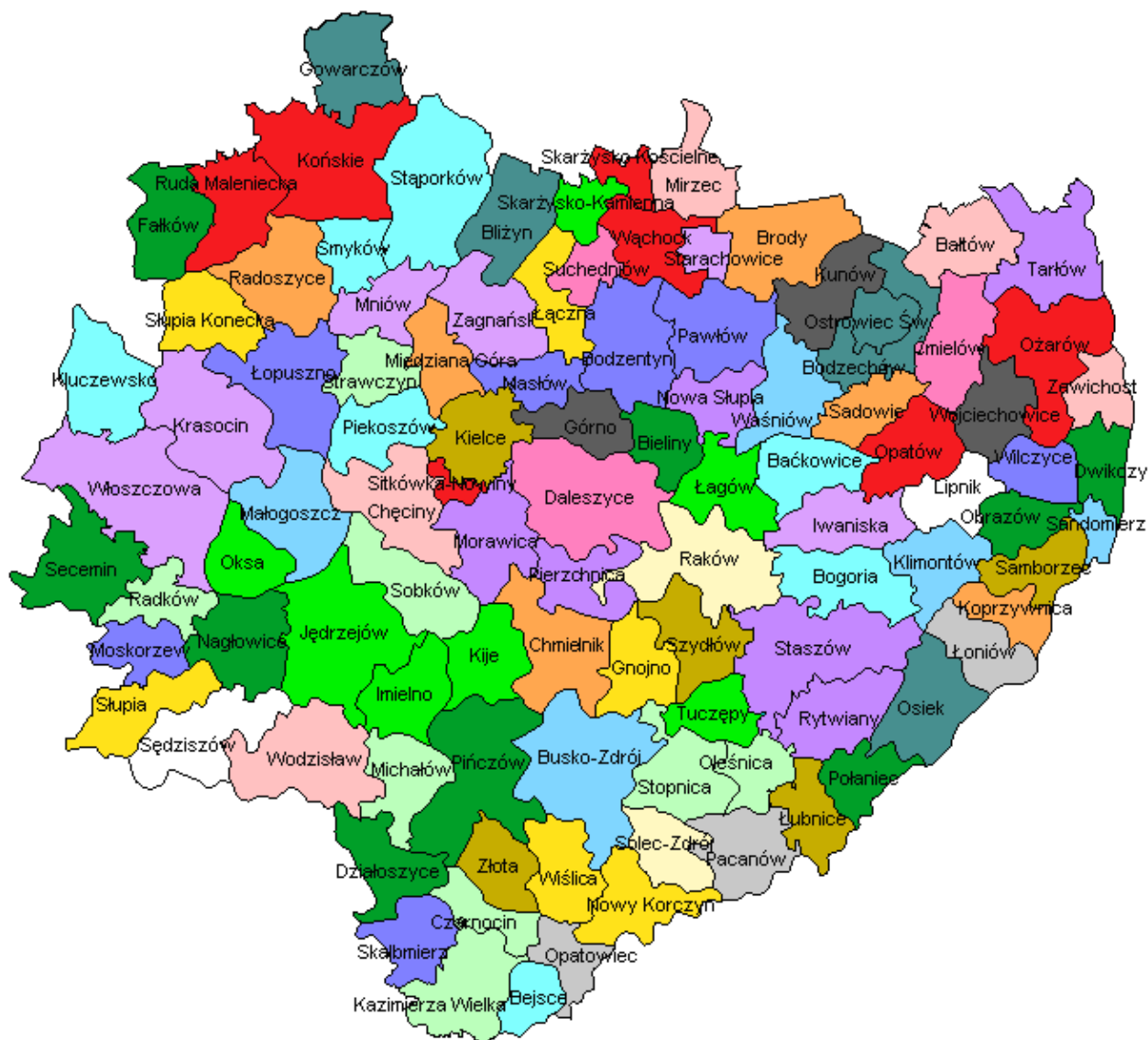
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU UBÓSTWA W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W gminie Lipnik w 100% świadczeniobiorcami są osoby które otrzymują pomoc z powodu ubóstwa. Należy podkreślić, że zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej świadczenia mogą zostać przyznane z powodu kilku przesłanek wskazanych w ww. ustawie. Dlatego może dojść do sytuacji, że w jednej gminie wartość 100% zostanie osiągnięta kilkakrotnie.

LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU BEZROBOCIA W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

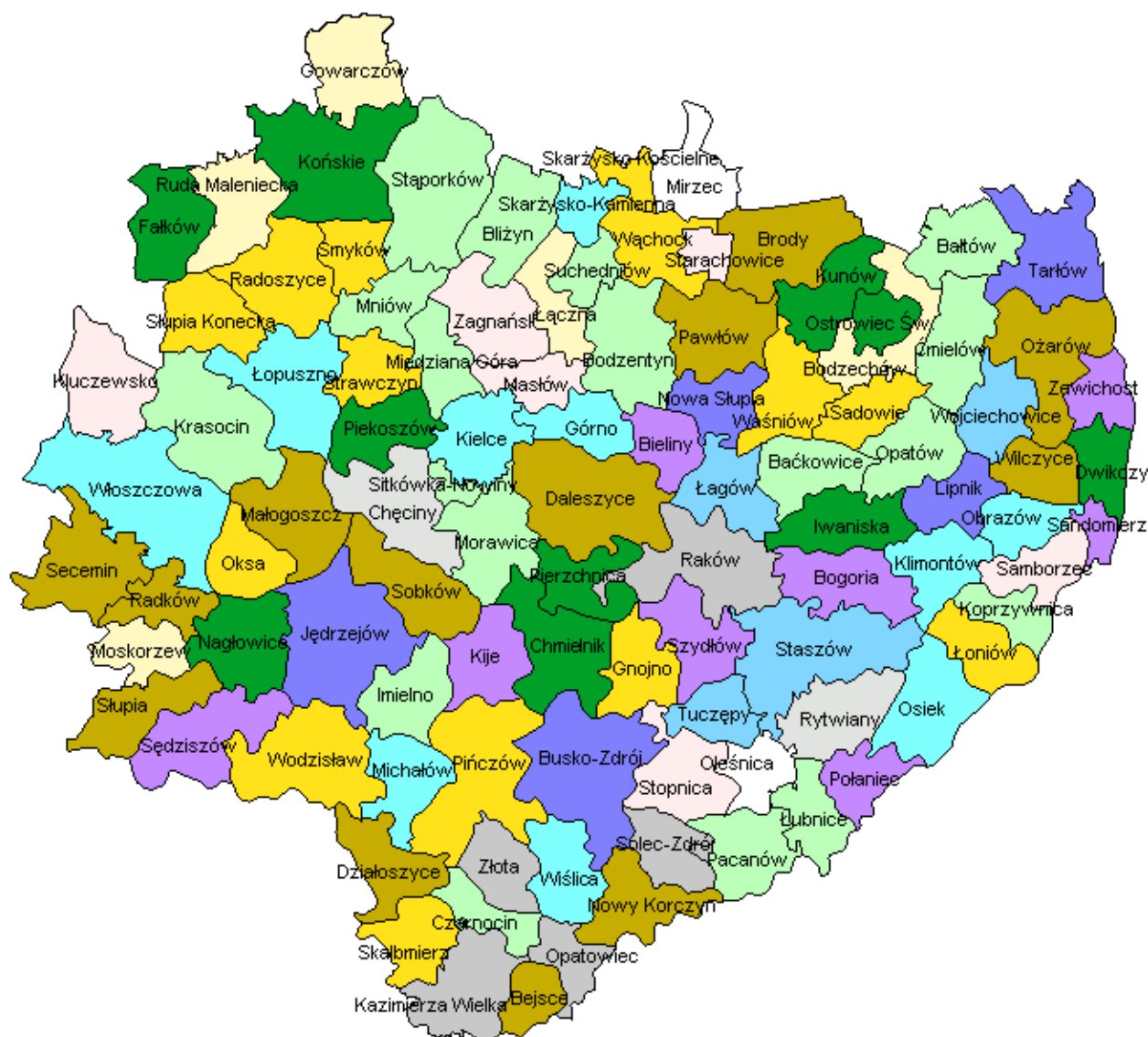

3-9% (3)	30-35% (8)	48-49% (5)	60-61% (5)	80-86% (3)
13-19% (2)	36-28% (7)	51-54% (7)	65-68% (5)	90-92% (3)
21-23% (6)	40-43% (9)	55-57% (7)	71-75% (7)	100% (2)
26-28% (5)	44-47% (7)	58-59% (6)	78-79% (5)	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W gminie Lipnik oraz Sędziszów w 100% świadczeniobiorcami są osoby które otrzymują pomoc z powodu bezrobocia. Należy podkreślić, że gmina Lipnik świadczenia w 100% wypłaca również z powodu ubóstwa. Najwięcej gmin które wypłacają świadczenia z powodu bezrobocia znajduje się w przedziale 40-49%.

LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU DŁUGOTRWAŁEJ LUB CIĘŻKIEJ CHOROBY W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

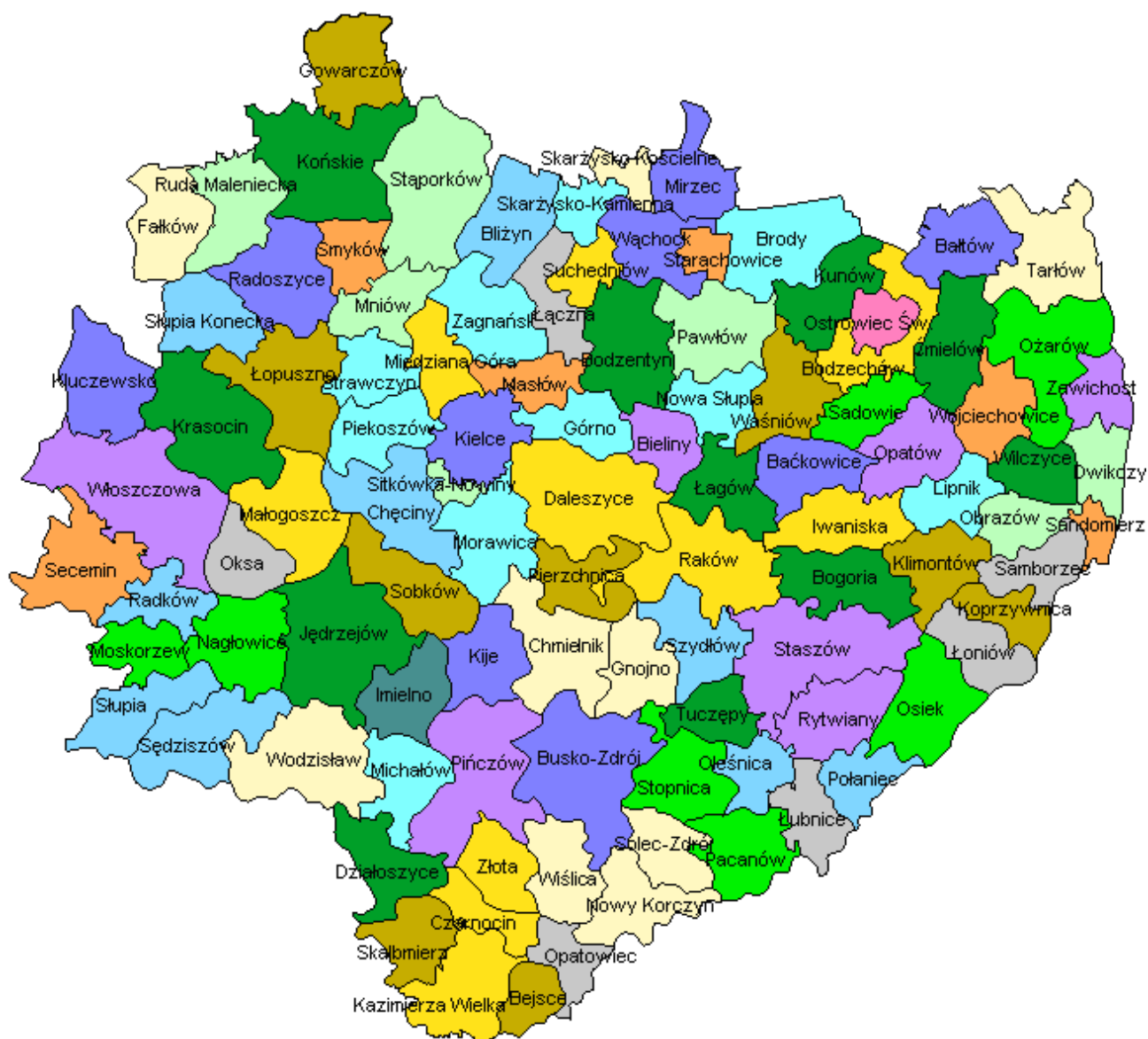

2-4% (5)	20-24% (18)	40-43% (5)	60-67% (2)
5-9% (5)	25-29% (10)	45-49% (8)	
11-14% (14)	31-34% (10)	50-53% (6)	
15-19% (13)	35-39% (4)	56% (2)	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W gminie Mirzec jest najwięcej świadczeniobiorców którzy otrzymują pomoc z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, odsetek osób którzy z tego tytułu otrzymują pomoc wynosi 60-67%. Z kolei w gminach Złota, Kazimierza Wielka i Opatowiec odsetek osób które otrzymują świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby jest najniższy i waha się pomiędzy 2-4%.

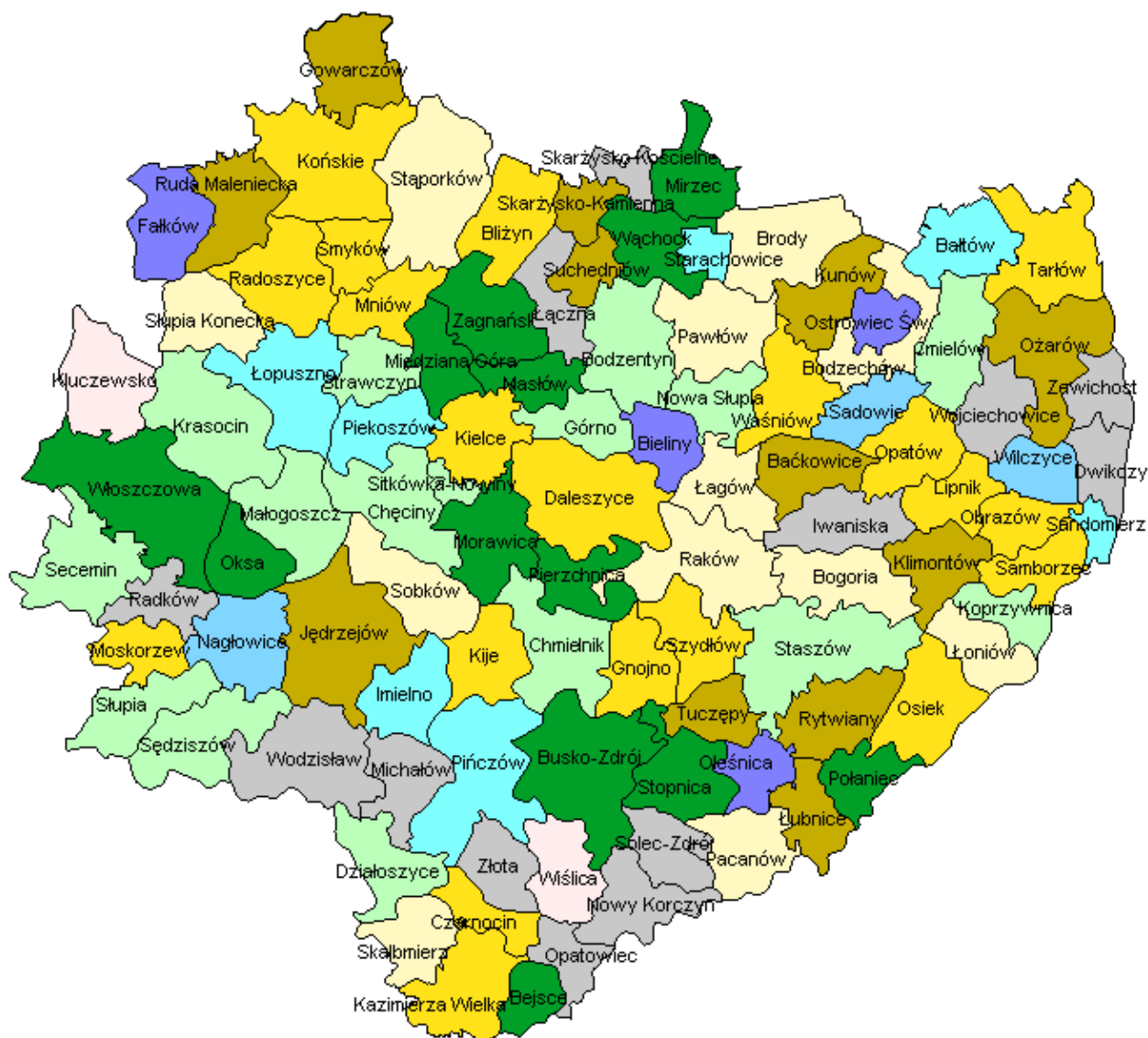
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W gminie Imielno najwięcej świadczeniobiorców otrzymuje pomoc z tytułu niepełnosprawności – 63%. Z kolei w gminach Opatowiec, Łubnice, Łoniów, Samborzec, Oksa oraz Łączna odsetek osób które otrzymują świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby jest najniższy i waha się pomiędzy 3-6%.

LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

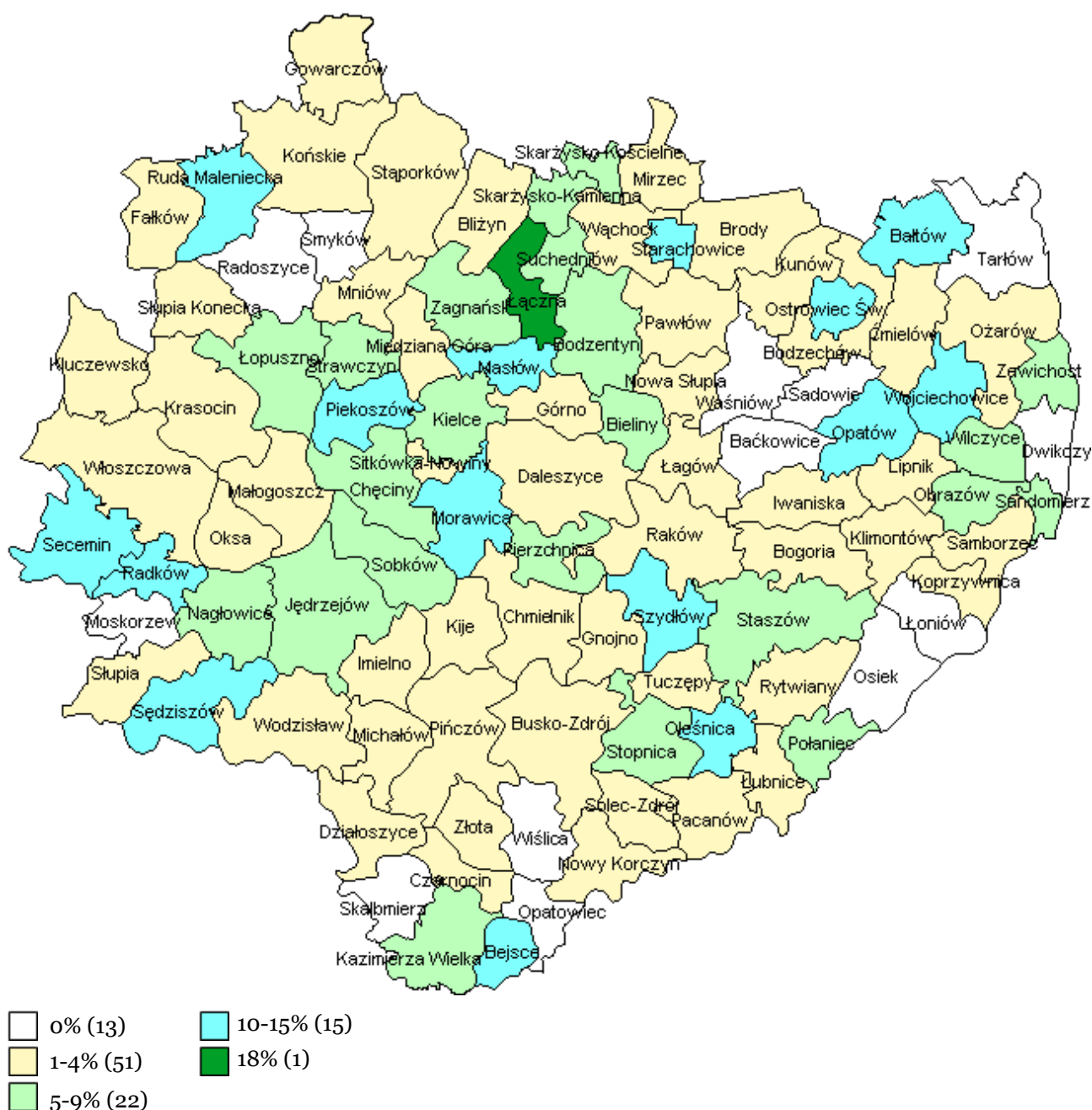

1-4% (13)	20-23% (16)	40-44% (4)
5-9% (13)	25-29% (13)	61% (1)
10-14% (20)	31-34% (7)	
15-19% (12)	38-39% (3)	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W gminie Imielno najwięcej świadczeniobiorców otrzymuje pomoc z tytułu niepełnosprawności – 63%. Z kolei w gminach Opatowiec, Łubnice, Łoniów, Samborzec, Oksa oraz Łączna odsetek osób które otrzymują świadczenia z powodu niepełnosprawności jest najniższy i waha się pomiędzy 3-6%.

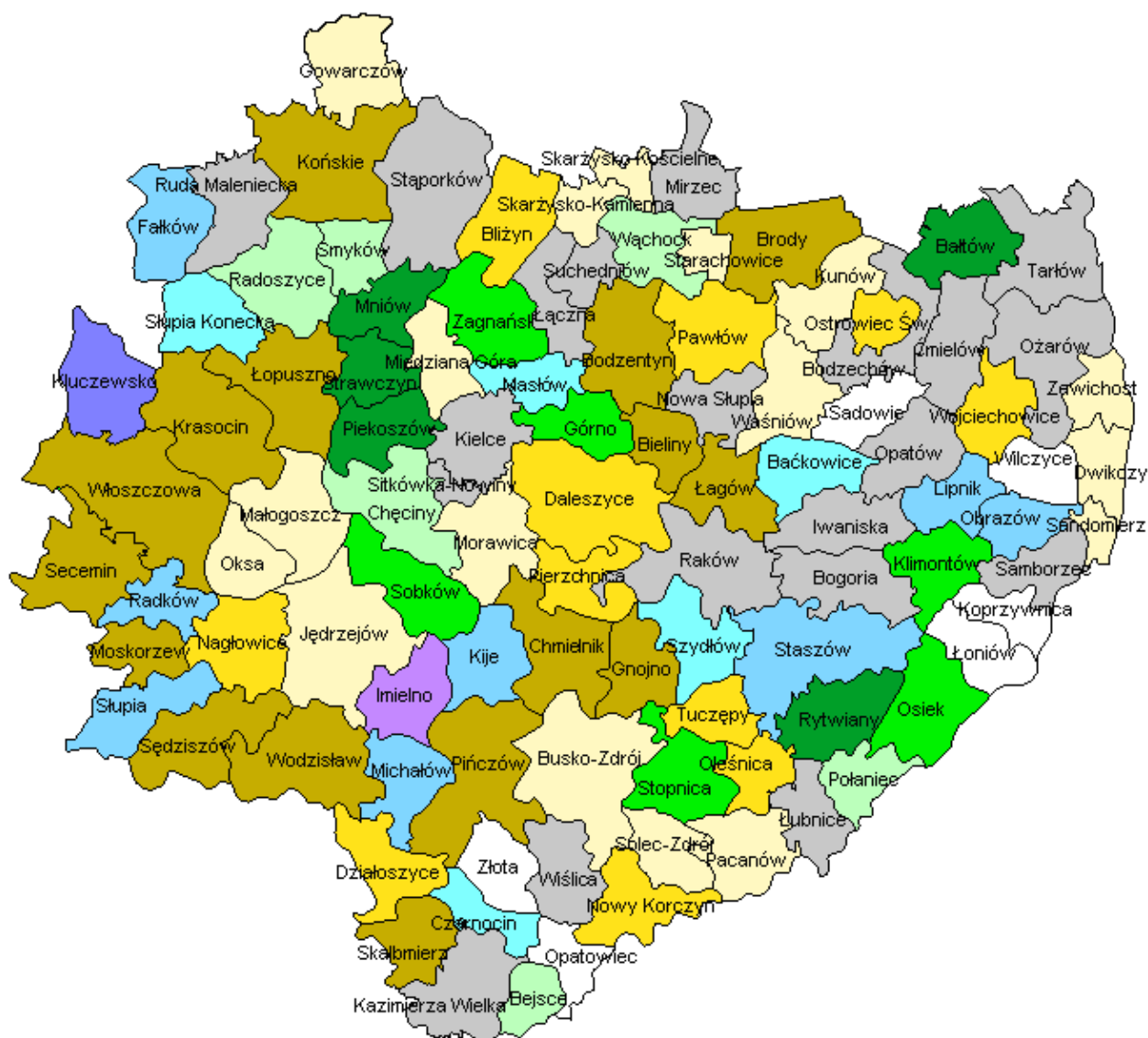
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU ALKOHOLIZMU W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

13 gmin nie przyznało w 2011 roku świadczeń z powodu alkoholizmu, z kolei w gminie Łączna 18% świadczeniobiorców otrzymało pomoc z powodu problemów alkoholowych. W 51 gminach odsetek osób które otrzymują pomoc z powodu nadużywania alkoholu zamyka się w przedziale 1-4%

LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA Z POWODU POTRZEBY OCHRONY MACIERZYŃSTWA W STOSUNKU DO LICZBY OSÓB KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W OGÓLE

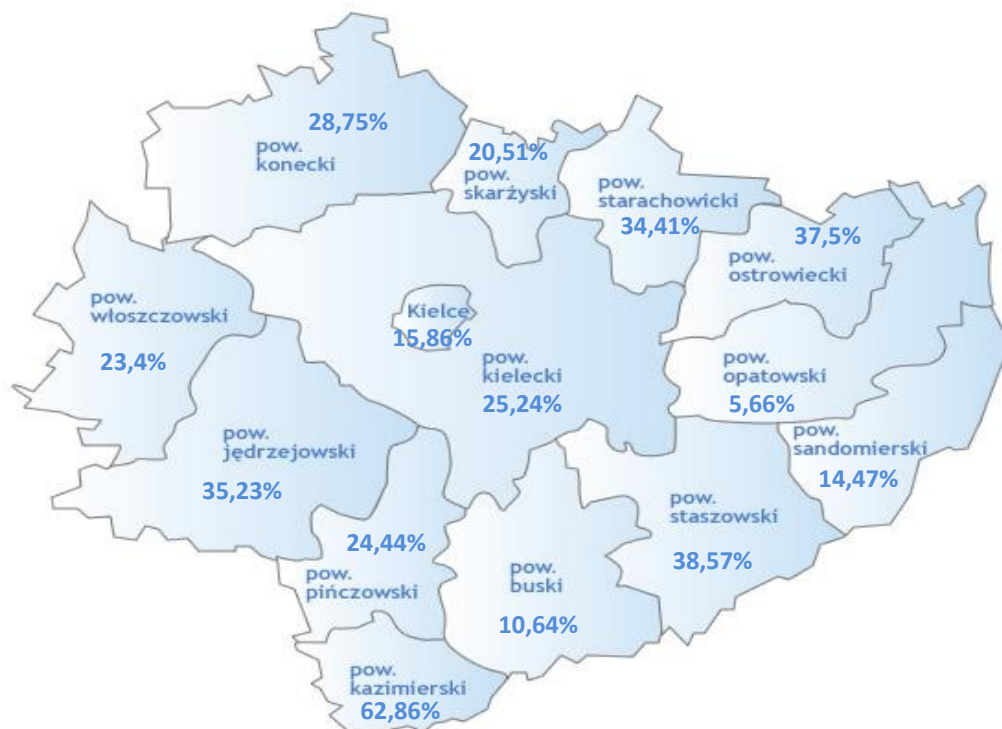

0% (6)	15-19% (16)	35-39% (5)
1-4% (20)	20-24% (6)	40-44% (8)
5-9% (17)	26-29% (6)	50% (1)
10-14% (11)	30-34% (5)	64% (1)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W gminie Złota, Opatowiec, Łoniów, Koprzywnica, Wilczyce i Sadowie nie przyznano świadczeń z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa. Najwięcej świadczeniobiorców otrzymujących pomoc z tego tytułu jest w gminie Imielno – 61%.

PRZESTRZENNE ROZMIESZCZENIE UBÓSTWA WG. RELATYWNEJ GRANICY UBÓSTWA.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania „Problem ubóstwa w województwie świętokrzyskim”.

Największy odsetek osób które uważają, że żyją w ubóstwie jest w powiecie kazimierskim – 62,86%, natomiast najmniejsza odsetek osób które tak uważają jest w powiecie opatowski, - 5,66%.